

Notat

MILJØMINISTERIET

By- og Landskabsstyrelsen

Landsplan
J.nr. BLS-101-01244
Ref. jac
Den 5. marts 2010

Uddybende redegørelse for screening af arealer til brug for et nationalt testcenter for store vindmøller

Med henblik på at indkredse mulige arealer for et nationalt testcenter screenede Miljøministeriet hele landet, statslige såvel som private arealer. Følgende kriterier blev i første omgang lagt til grund for screeningen:

- middelvindhastigheden skal være > 8 m/s i 100 meters højde
- området skal ligge uden for EF- fuglebeskyttelsesområder
- afstanden til beboelse skal være > 1000 m
- arealet skal være > 346 ha (hvilket af Risø DTU og Vindmølleindustrien bedømmes at være nødvendigt for opstilling af det optimale antal vindmøller)

14 områder viste sig at opfylde disse kriterier.

Screeningen er baseret på data fra SagsGIS, som er tilgængelig på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside, og BBR – og CPR - registeret, og der kan derfor forekomme ejendomme uden folke-registertilmeldte personer inden for de identificerede områder.

De 14 arealer blev derefter gennemgået og vurderet konkret i samarbejde med Risø DTU og Vindmølleindustrien. Den konkrete vurdering vedrørte især to forhold. For det første om det var muligt på en hensigtsmæssig måde at opstille det ønskede antal møller på den nord/sydgående linje. For det andet om vindfeltet (4 km) vest for møllerne havde eller kunne gives den rette ruhed. Endvidere blev arealerne set i forhold til forskellige naturbeskyttelsesinteresser, herunder fredninger samt arealets beliggenhed i forhold til de nærmeste bysamfund, eller sommerhusområder.

Ud over de 14 arealer foreslog Vindmølleindustrien området ved Nørhede, Filsø og Kallesmærsk Hede, som alle er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde og derfor ikke var fremkommet af screeningen.

Vurderingen blev gennemført ved en besigtigelse med deltagelse af Miljøministeriet, Risø DTU og Vindmølleindustrien af de områder, som ikke umiddelbart måtte afskrives. Der blev konkret foretaget en besigtigelse af arealerne ved Østerild Klitplantage, Hjørdemål Klitplantage, Husby Klitplantage, Blåbjerg og Kærgården Klitplantage, samt området ved Nørhede, Filsø og Kallesmærsk Hede.

Resultatet af den konkrete vurdering var, at der kun var to områder som aktuelt opfyldte Risø DTU's og industriens behov; 1) Kallesmærsk Hede, foreslået af Vindmølleindustrien; og 2) Østerild Klitplantage, som fremkom ved screeningen.

Risø DTU og Vindmølleindustrien gennemførte herefter nærmere vurderinger af de to områder. Samtidig fik Vindmølleindustrien mulighed for at byde ind med eventuelle andre arealer, der burde indgå i det videre arbejde. Ministerierne angav ingen begrænsning i kriterierne for industriens undersøgelser. Industrien spillede ind med følgende arealer: Kallesmærsk Hede, Filsø, Østerild, Halkær Enge (Stadil Fjord), Stauning Lufthavn og Højer. Halkær Enge er EF-fuglebeskyttelsesområde og rummede umiddelbart kun plads til 4 testmøller. Stauning Lufthavn og området ved Højer var nye men blev dog aldrig konkretiseret, idet industrien selv vurderede, at arealerne ikke var store nok til et nationalt testcenter.

Den 30. september 2009 besluttede Regeringens Økonomiudvalg endeligt at udpege Østerild Klitplantage, som det areal, som der skulle arbejdes videre med til et nationalt testcenter for store vindmøller.

Der henvises til tidligere udarbejdede redegørelser om screeningen inkl. forskellige bilag bl.a. om, hvilke kriterier et areal skal opfylde, notat om beskyttelsesinteresser samt notat om forholdet til EF-fuglebeskyttelsesområder og opstilling af vindmøller som blev lagt på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside den 22. oktober 2009. Der henvises ligeledes til besvarelse af spørgsmål nr. 411 fra Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg om, hvorfor det ikke er muligt at teste prototypevindmøller på havet.

En gennemgang af de 14 identificerede arealer. Der henvises til den foreløbige besvarelse af sp. 442, hvor kortbilag blev fremsendt. Kortbilagene fremsender derfor ikke påny.

01 Ved Tranum Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 1

Store dele af området er udpeget som EF – Habitatområde, hvor de vigtigste grundlag for udpegningen er stabile kystklitter med urteagtig vegetation, dværgbuskvegetation (klithede) og enebær. Området er omfattet af strand og klitfredningslinjen. Store dele af området er udpeget som fredskov. Området fungerer tillige som en militær skydebane, hvor der foregår en overflyvning af området i lav højde.

Arealets beliggenhed og nærheden til kysten gør, at området er vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 prototypevindmøller i primært i nord/sydgående retning.

02 Hvidbjerg (ejet af Skov- og Naturstyrelsen og privatejet) – se kortbilag 2

Store dele af området er udpeget som EF- Habitatområde, hvor de vigtigste grundlag for udpegningen er stabile kystklitter med urteagtig vegetation og dværgbuskvegetation (klithede). Området er delvist fredet og omfattet af strand og klitfredningslinjen. Størstedelen af arealet er fredskov.

Arealet er beliggende inden for Nationalpark Thy planlægningszone 1 og 2, hvor placering af så høje genstande umiddelbart ikke findes at være forenelig med formålet med nationalparken. Arealet er derfor ikke vurderet yderligere.

03 Husby Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen og privatejet) – se kortbilag 3

Området er beliggende nord for et større sommerhusområde ved Husby. Den kystnære del af området er udpeget som EF-Habitatområde og er omfattet af klitfredningslinjen. Størstedelen af arealet er fredskov.

Området er samtidig beliggende tæt på havet, som har negativ indflydelse på vindindfaldet. Med udgangspunkt i arealets størrelse og beliggenhed blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

04 Læsø Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 4

Store dele af området er udpeget som EF-Habitatområde, hvor de vigtigste udpegninger er kystlaguner og strandsøer, stabile kystklitter med urteagtig vegetation og dværgbuskvegetation (klithede). En lille del af arealet er fredet. Hele arealet er fredskov. Arealet er primært beliggende øst – vest. Arealet er beliggende på en ø, og deraf besværliggøres transporten til og fra testområdet, og det er uklart, om havnefaciliteterne er tilstrækkeligt store.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed samt placering primært øst - vest blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

05 Vester Thorup (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 5

Området er beliggende mellem det gamle fiskeleje Torup Strand i øst og Lild Strand i vest. En mindre del af området er udpeget som EF-Habitatområde, hvor de vigtigste udpegninger er kystlaguner og strandsøer, stabile kystklitter med urteagtig vegetation, dværgbuskvegetation (klithede) og enebær. En lille del af arealet er fredet. Hele arealet er fredskov. Arealet er primært beliggende øst – vest. En lille del af arealet grænser op til EF-fuglebeskyttelsesområdet for de "Østlige Vejler".

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed og primære retning øst - vest blev området vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

06 Østerild Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen og privatejet) – se kortbilag 6

Området har den størrelse og fortrinsvis den retning, som er påkrævet og er samtidig ikke pålagt væsentlige naturbeskyttelsesinteresser ud over at en del af arealet er fredsskov. Området blev besigtiget og efterfølgende vurderet. Udgangspunktet for arbejdet var at finde plads til 10 møller og at undgå ekspropriation, hvorfor der var et krav om 1000 meter til nærmeste nabo. En detaljeret gennemgang af arealet ved Østerild viste, at det kun var muligt at placere 7 møller. For at kunne placere disse 7 møller i nord/sydgående retning viste det sig nødvendigt at ekspropriere ejendomme.

Ud fra en samlet vurdering af alle arealerne viste det, at område ved Østerild var mest velegnet til at arbejde videre med. Især blev der lagt vægt på, at arealerne ikke er pålagt væsentlige naturbeskyttelsesinteresser, dog er en del af arealet fredskov, at relativt få naboer vil blive berørt af projektet, og at en stor del af arealet er ejet af staten. Hertil kommer, at vindmølleindustrien ud fra tekniske vurderinger fandt arealet interessant.

07 Aabybro / Gjøl (privatejet) – se kortbilag 7

Området grænser op til et EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde, Ulvedybet og Nibe bredning. Ålborg Lufthavn er beliggende ca. 10 km øst for området, og et testcenter med vindmøller op til 250 meter vil påvirke driften af lufthavnen.

Det er vurderingen, at en placering her ikke vil være forenelig med lufthavnsdriften. Arealet er derfor ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik ikke i det videre arbejde.

08 Anholt (privatejet) – se kortbilag 8

Området er beliggende i EF-habitatområde, Anholt og havet nord for, og er tillige fredet efter naturbeskyttelsesloven (Ørken). Arealet er beliggende på en ø – og deraf besværliggøres transporten til og fra testområdet, og det er uklart om havnefaciliteterne er store nok.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed samt primære placering øst-vest blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

09 Skagen Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 9

Området er beliggende lige syd for Skagen by og gennemskæres af henholdsvis landevejen til Skagen samt tracéet for Skagensbanen. Området er beliggende op til et EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde (Natura 2000 område) Råbjerg Mile og Hulsig Hede og fredningen af Hulsig Hede.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed samt primære placering øst-vest blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

10 Torup / Nørre Vorupør (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 10

Området grænser op til en fredning og omfattes af strand og klitfredningslinjen. Størstedelen af arealet er fredskov. Området grænser i nord op til et EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde, Vangså Hede og mod syd, et EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde Ålvand Klithede og Førby Sø. Området gennemskæres af landevejen mod Hanstholm.

Arealet er beliggende inden for Nationalpark Thy, planlægningszone 2 og 3, hvor placering af så høje genstande umiddelbart ikke findes at være forenelig med formålet med nationalparken. Arealet er derfor ikke vurderet yderligere.

11 Syd for Henne Strand / Kærgården (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 11

Området ligger lige syd for et større sommerhusområde ved Henne Strand. Området er beliggende i fredningen af Kærgården Klitplantage og er beliggende i EF-Habitatområde og er fredskov. Ligger for tæt på havet, som har indflydelse på vindindfaldet. Arealet indgik i besigtigelsen.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

12 Nord for Henne Strand / Blåbjerg (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 12

Området er beliggende mellem byerne og sommerhusområderne ved Nymindegab i nord og Henne Strand i syd og et sommerhus/boligområdet ved Lønnestak vest for Nørre Nebel. Området grænser op til EF-fuglebeskyttelsesområde, Ringkøbing Fjord. En mindre del af området er omfattet af Habitatområde og 2 fredninger. Området ligger tæt på havet, som har indflydelse på vindindfaldet. Arealet indgik i besigtigelsen.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed blev det vurderet ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller i nord/sydgående retning og indgik derfor ikke i det videre arbejde.

13 Hjørdemål Klitplantage (ejet af Skov- og Naturstyrelsen og privatejet) – se kortbilag 13

Området er beliggende lige nord for det område, som nu er foreslået som nationalt testcenter. Området er beliggende primært øst – vest og tæt på havet, som har indflydelse på vindindfaldet. En del

af området er fredskov, og et lille området er udpeget som EF-habitatområde. Der er ligeledes en mindre fredning inden for området.

Med udgangspunkt i arealets beliggenhed tæt på Østerild blev det inddraget i arbejdet med Østerild, indtil den endelige placering blev fastlagt. Arealet blev besigtiget sammen med området ved Østerild. Det blev samtidig vurderet, at arealet ikke var hensigtsmæssigt for et nationalt testcenter sammenlignet med en placering ved Østerild.

14 Nystrup (ejet af Skov- og Naturstyrelsen) – se kortbilag 14

Området er beliggende øst for Klitmøller inden for Nationalpark Thy. Området er fredskov og en mindre del af området er udpeget som EF-habitatområde.

Området er placeret i primært planlægningsområde 3, dog med mindre arealer inden for område 1 og 2. En placering her findes at stride mod formålet med nationalparken, hvor placering af så høje genstande umiddelbart ikke findes at være forenelig med formålet med nationalparken. Arealet er derfor ikke vurderet yderligere.

En gennemgang af de af Vindmølleindustrien foreslåede arealer

15 Nørhede (privatejet) – se kortbilag 15

Området er et mindre landbrugsareal, som ikke opfylder kravet til arealets størrelse. En stor del af området er omfattet af EF-fuglebeskyttelses og EF-habitatområdet for Nissum Fjord. Området ligger syd for sommerhusområdet Nørhede og øst for byen Sønder Nissum.

Arealet indgik i besigtigelsen. Området har kun kapacitet til opstilling af op til et par møller og dermed ikke egnet til opstilling af 7-10 vindmøller. Det blev vurderet ikke egnet til national testplads, og derfor indgik arealet ikke i det videre arbejde.

16 Filsø (privatejet) – se kortbilag 16

Området er et større landbrugsareal, hvor industrien vurderede, at det vil være muligt at opsætte op til 7 møller. Området er beliggende inden for et EF-fuglebeskyttelses og EF-habitatområde ved Filsø. I det Filsø fortsat havde industriens interesse, blev der foretaget en umiddelbar vurdering af mulige påvirkninger af de arter og naturtyper, som området er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde for. En uvildig faglig vurdering foretaget af DMU konkluderede, at placering af vindmøller ville skade området bestående af rastende fugle. Især de vigtige forekomster af kortnæbbet gås kan blive påvirket i en grad, så det kan få betydning for artens fortsatte forekomst i området. Filsø er et af de områder i Danmark, der om efteråret huser nogle af de største koncentrationer af specielt rastende gæs, periodevis op til halvdelen af den samlede bestand af kortnæbbet gås, der yngler på Svalbard, og som trækker gennem Danmark.

Som det fremgår af notat om "beskyttelsesinteresser og vindmøller" af 2. feb. 2009, skal en plan/projekt, som væsentligt kan påvirke Natura 2000-områderne, vurderes for konsekvenser på de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for at beskytte. Hvis en plan/projekt ønskes gennemført i et Natura 2000 område, skal det dokumenteres, at det ikke skader de arter og naturtyper, som er udpegningsgrundlaget, før den kan gennemføres (omvendt bevisbyrde). Kan skade ikke afvises, kan planen eller projektet ikke gennemføres/vedtages.

På baggrund af rapporten fra DMI blev arealet vurderet ikke egnet til national testplads, og derfor indgik arealet ikke i det videre arbejde.

17 Kallesmærsk Hede (ejet af Forsvarsministeriet) – se kortbilag 17

Kallesmærsk Hede er det største sammenhængende hedeområde i Sydvestjylland beliggende vest for Oksbøl ud til Vesterhavet. Området er udpeget som EF- fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Udpegningsgrundlaget er bl.a. tilstedeværelsen af hedeheg, tinksmed og hedelærke samt tilstedeværelsen af odder og en lang række bevaringsværdige naturtyper.

Kallesmærsk Hede anvendes af forsvaret som en integreret del af Oksbøl Skyde- og Øvelsesterren, der er forsvarets vigtigste terrænområde. Oksbøl Skyde- og Øvelsesterren er for størstedelen ejet af forsvaret, men der er i de senere år indgået aftale med Skov- og Naturstyrelsen om brugsret til yderligere arealer for at tilvejebringe et øvelsesområde, som imødekommer forsvarets ændrede behov. Det er det eneste af forsvarets skyde- og øvelsesarealer, som har en størrelse, der tillader træning af større enheder såsom bataljoner i næsten "full scale" aktiviteter. Der henvises til notat fra Forsvarsministeriet, som ligger som bilag til notatet "Screening af arealer til brug for en prøvestation for vindmøller". Notatet ligger på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside.

Samlet set har Forsvarsministeriet vurderet, at en opstilling af vindmøller på dette sted vil betyde, at muligheden for at øve realistiske scenarier til understøttelse af personel, der udsendes til internationale missioner afgørende forringes. Forsvarets indsættelse i Kosovo, Irak og Afghanistan har understreget behovet for at kunne gennemføre uddannelse og træning i et udfordrende øvelsesmiljø (scenarier og terrænområder) i overensstemmelse med virkelighedens omskiftelige operationsområder og indsættelsesformer. En begrænsning af øvelsesvilkårene i Oksbøl vil forhindre den fornødne uddannelsesmæssige træning.

På den baggrund udgik arealet.